

Tvedestrand
kommune

Forenkla rullering av kommuneplanen 2010 - 2022

Planprogram

17.08.2010

Vedtatt av formannskapet 17.08.2010
(i samsvar med delegert fullmakt)

1 BAKGRUNN FOR PLANARBEIDET

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Den skal gi rammer for virksomhetens planer og tiltak, og planer for bruk og vern av arealer i kommunen. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel med tilhørende bestemmelser som er juridisk bindende for arealbruken.

Gjeldende kommuneplan for Tvedestrand 2007-2018 ble vedtatt av kommunestyret 16.10.2007 etter en relativt omfattende planprosess. Minst en gang i hver valgperiode skal bystyret vurdere om kommuneplanen skal revideres eller om den skal videreføres slik den er. I møte 20.10.09 vedtok kommunestyret en planstrategi som skisserte hva som skal gjøres av kommuneplanarbeid før denne kommunestyreperioden er omme. Kommunestyret vedtok å ikke gjennomføre en full rullering av kommuneplanen, mer om dette nedenfor.

Dette dokumentet er et planprogram. Plan- og bygningsloven sier at det skal utarbeides et slikt planprogram for alle kommuneplaner som ledd i varsling av planoppstart. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn samtidig med varsling av planoppstart. Etter høring og eventuelle endringer skal planprogrammet vedtas av kommunestyret.

2 NÆRMERE OM KOMMUNEPLANENS HOVEDDELER

Kommuneplanen legges til grunn for planlegging, forvaltning og utbygging i kommunen. Kommuneplanen består av en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel.

Samfunnsdelen er:

- Det politiske styringsdokument - fastsetter visjon, langsiktige utfordringer når det gjelder miljø, mål og strategier for kommunesamfunnet og kommunen som organisasjon.
- Beskrivelse av sammenhengen mellom langsiktige mål og strategier og de fysiske konsekvensene ~~ne~~ av disse.
- Grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen.

- Anviser langsiktig arealdisponering (30 års perspektiv) – ikke juridisk bindende.

Handlingsdelen skal inneholde:

- et handlingsprogram for å gjennomføring av samfunnsdelen for de fire neste budsjettårene. Handlingsdelen skal konkretisere planen og gi grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver. Handlingsdelen rulleres årlig.

Arealdelen:

- Viser hovedformål og hensynssoner for bruk og vern av kommunens arealer i 12-årsperioden (juridisk bindende). Den skal vise hvor i kommunen utbygging kan skje og hvilke arealer som skal brukes til landbruk, natur eller friluftsliv.

- Arealdelen skal være med på å sikre en langsiktig, bærekraftig utvikling og forvaltning av areal-, natur- og kulturmiljøressursene i kommunen.
- Består av 2 deler: plankart og planbestemmelser.

Kommunedelplan

Kommunedelplaner er en plan for bestemte, områder, temaer eller sektorer, og kommunen står fritt til å velge hva det er hensiktsmessig å lage plan for. Der det er behov for mer detaljering av arealbruken i deler av kommunen, for eksempel for tettsteder, kan det lages kommunedelplaner. Trasé for ny E18 gjennom kommunen er for eksempel et typisk kommunedelplanprosjekt.

3 FORMÅL OG FORUTSETNINGER FOR RULLERINGEN

Kommunestyret gjorde 20.10.09 i sak 86/09 følgende vedtak om planstrategi for inneværende kommunestyreperiode:

1. Det gjennomføres ikke en full rullering av kommuneplanen for Tvedestrand i inneværende kommunestyreperiode, men det er likevel noen forhold som en mener er av en slik art at en trenger å vurdere en delvis revisjon/nytt planverk, se nedenfor.
2. Kommuneplanens samfunnsdel skal i løpet av 2010 gjennomgås og evt. revideres med utgangspunkt i de føringer som er gitt i kommunestyresakene 58/09, 59/09, 60/09, 62/09 og saksframstillingen i denne saken.
3. Kommuneplanens arealdel skal revideres i forhold til det som gjelder kystsonen i tråd med det som er skissert i saksframstillingen.
4. Det startes ikke opp arbeid med ytterligere kommunedelplaner utover delplan for E-18 trasé Arendal – Tvedestrand i inneværende kommunestyreperiode.
5. I forbindelse med kommuneplanstrategien etableres det *ikke* særskilte involveringsprosesser i forhold til innbyggere og nabokommuner. Fylkesmann og fylkeskommune gis en mulighet for å komme med innspill på strategien før kommunestyrets sluttbehandling
6. Gjennomgang og evt. revidering av samfunnsdelen av kommuneplanen gjøres i løpet av 2010 og med kommunestyrebehandling senest innen utgangen av 1.kvartal 2011.
Arbeidet med revisjon av kystsonedelen av kommuneplanens arealdel kan påbegynnes høsten 2009, og vil uten uforutsette hindringer kunne ferdigstilles samtidig med samfunnsdelen 1 kvartal 2011
7. Formannskapet har ansvaret for kommuneplanens samfunnsdel og organiserer arbeidet slik de finner det tjenelig. Det faste utvalget for plansaker har ansvaret for de arealmessige kommuneplansakene, og de organiserer arbeidet slik de finner det tjenelig.
En er innforstått med at arbeidet med kommunedelplan for E-18 er å organisere i samråd med Arendal kommune, fylkeskommunen og Statens Vegvesen.

For å få gjennomført arbeidet som er skissert i denne saken vil det av kapasitetsmessige grunner være nødvendig å kjøpe inn en del ekstern planbistand. Dette må måtte innarbeides i driftsbudsjett 2010

Oppsummert er formålet med rulleringen å oppdatere/fornye kommuneplanens samfunnsdel i forhold til nye føringer som er gitt fra kommunestyret. For arealdelen er det kun utvalgte problemstillinger knyttet til kystsonen som er tema. *Det skal altså ikke gjennomføres en full revisjon av hele kommuneplanen.* Det skisseres nærmere om tematikken for hhv. samfunnsdel og arealdel nedenfor.

4 TEMATIKK FOR RULLERING AV SAMFUNNSDELEN

I den vedtatte planstrategien refereres det til saksframstillingen og vedtakene i sakene 58/09 (Oppstart av økonomiplanarbeidet), 59/09 (Klima og energiplan), 60/09 (Mål for Tvedestrandsskolene) og sak 62/09 (Rehabilitering: Rehabiliteringsplan, Ruspolitisk handlingsplan, Boligsosial handlingsplan og Partnerskap for folkehelse). Sak 58/09 oppsummerer mye av dette tankegodset i følgende ordlyd:

”For å få en bærekraftig utvikling for Tvedestrandssamfunnet over tid, må levekårene bedres. Kommunestyret legger på denne bakgrunn til grunn et langsiktig perspektiv (10-20 år) for bokommunen Tvedestrand, med særskilt fokus på:

- Godt barnehagetilbud
- Et godt (og bedret) grunnskoletilbud
- Forebygging på bred basis
- Likestillingsproblemstillinger som påvirker levekårene
- Sunn kommunal økonomi
- Omdømmebygging

En bærekraftig utvikling krever også et langsiktig fokus på klimaspørsmål og globale (globale – lokale) problemstillinger i denne sammenheng, inkl. kommunal klimanøytralitet.”

I saksframstillingen i sak 86/09 om planstrategi var det også trukket fram følgende:

”I K-sak 17/09 ble det også skissert et ønske om å se en evt. revidering av kommuneplan (samfunnsdel og/eller arealdel) i et perspektiv inspirert av både byplanlegger Richard Florida og dypøkologisk tenkning. Stikkord er Floridas tenkning på teknologi, talent, toleranse og territoriale verdier som utgangspunkt for et steds attraktivitet. Samspill natur, kultur og mennesker, bevaring gjennom bruk av naturen, lokal positiv bærekraftig utvikling i et globalt perspektiv (”global-sammenheng”) er stikkord for en dypøkologisk vinkling. Dette oppfattes til å være i tråd med bl.a det som ovenfor skisseres om omdømmebygging og bærekraftig utvikling og bør tas med i det evt. videre revisjonsarbeidet.”

Ut i fra det gitte føringer ønsker en i rulleringen å ta opp den tematikk som er skissert nedenfor. Det er også gitt noen stikkord, ikke nødvendigvis uttømmende og endelige, på mulig innhold innenfor de ulike temaene.

	Tema i kommuneplanens samfunnsdel
1	Visjon for Tvedestrand kommune • Nærmere forklaring på hva en legger i visjonen
2	Bokommunen Tvedestrand, hva slags hovedgrep betinger dette i planperioden? • Utbyggingspolitikk ift. boligområder • Samferdsel • Barnehager og skoler • Kulturtilbud • Varehandel og service • Arbeidsplassutvikling • Universell utforming (aktuelle grupper som krever spesiell tilrettelegging inviteres med i planprosessen.)
3	Kystsonen som bærebjelke for utvikling og rekreasjon • Utbygging og vernepolitikk, revisjon av mål og strategi. • Offentlig tilrettelegging av kyststier og friområder • Offentlig oppkjøp av arealer, avklaring av kommunens og statens roller.
3	Barnehager og skoler som sentrale byggesteiner for gode levekår • Barnehagestruktur (føringer gitt i egen sak i april 2010 i kommunestyret)

	• Skolestruktur • Hva er de viktigste kvalitetsparametrene i forhold til bokommune- og levekårsperspektivene?
4	Det brede forebyggingsperspektivet Hva er de viktigste grepene knyttet til forebygging f.eks i forhold til • Barn og unge • Livsstilsproblemer • Rus/psykiatri, • Eldrebølge • Forfall av bygg og anlegg • Forfall av ”humankompetanse”?
5	Likestilling i et levekårsperspektiv – hva kan vi påvirke? • Kjønnstradisjonalisme • Utdanningsvalg • Lav yrkesdeltakelse og mye deltidsarbeid blant kvinner
6	Sunn kommunal økonomi • Lokale mål for resultat, gjeldsgrad mv • Balansert målstyring
7	Omdømme og stedsutvikling • Er omdømme viktig? • Hvordan bygge et godt omdømme, etablering av et omdømmeprojekt? • Steds-/sentrumsutvikling basert på R.Florida og/eller dypøkologiske prinsipper? Hva vil dette i så fall innebære?
8	Lokale klima- og energiltak • Sentrale tiltak for redusert energibruk • Kommunal klimanøytralitet- hvordan komme dit?

I tillegg vil det evt. være kapitler om faktagrunnlag knyttet til demografi og andre sentrale utviklingstrekk.

5 TEMATIKK FOR RULLERING AV AREALDELEN

I 2006 og 2007 ble det konsekvensutredet over 130 forslag til ny arealbruk, og en stor andel av disse var i kystsonen. Ved denne rulleringen tas det ikke sikte på å gi samme åpning for nye innspill om utbyggingsområder i kommuneplanens LNF-soner.

Det er politisk ønskelig med en viderutvikling av eksisterende bomiljø, og det er lagt ned betydelige investeringer i ny infrastruktur langs hele kystlinjen. Hensikten med revisjonen er derfor få etablert mer forutsigbare kjøreregler for vern og utvikling av de kystnære utbyggingsområdene som allerede ligger inne i kommuneplanen.

I den nye planloven som trådte i kraft 1 juli 2009 er byggeforbudet i 100 m beltet fra sjøen strammet inn. Det er flere byggetiltak som blir rammet av forbudet, og det skal være vanskeligere å få dispensasjon fra forbudet. Dette gjelder også i områder som kommunen har avsatt til utbyggingsformål. Der hvor det ikke er fastsatt noen byggegrense gjelder 100 m byggeforbudssone selv i utbyggingsområdene. Dette utløser behov for gode planer, både på kommuneplan og reguleringsplannivå.

Samtidig er det slik at kommunen gjennom den nye planloven er utstyrt med flere verktøy for å få til en styrt utvikling også i den nære kystzone. Den generelle forbudsregelen kan fravikes gjennom planer etter loven. Det er også klargjort at det i kommuneplanens arealdel må være fastsatt en byggegrense dersom byggeforbudet skal falle bort. Tvedestrand kommune er i samarbeid med Arendal kommune i gang med et felles prosjekt for å komme frem til felles kjøreregler og prinsipper for fastsetting av byggegrenser i kommuneplanens utbyggingsområder. Fylkesmannens miljøvernnavdeling har også bistått i prosjektet. I lovgrunnlaget er det dessuten uttalt at det vil være urimelig, og føre til et altfor stivt system, dersom ethvert tiltak i 100-metersbeltet enten skulle være forbudt eller kreve utarbeiding av reguleringsplan. Det er derfor gitt en generell regel som åpner for at det kan gis nærmere bestemmelser om unntak i kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanens samfunnsdel har slike overordnede mål for kystsoneforvaltningen:

- Begrepet ”bokommunen Tvedestrand” skal gjenspeile seg i kystsoneforvaltningen.
- Det biologiske mangfold bør bevares, det skal ikke tillates inngrep som kan true tilstedeværelsen av sjeldne og sårbare plante eller dyrearter.
- Den eldre verneverdig bebyggelsen er en viktig ressurs for bomiljø, turisme og næringsliv. Bevaring av disse bygningsmiljøene bør vektlegges.
- Ny utbygging bør fortrinnsvis lokaliseres til eksisterende tettsteder og allerede utbygde områder.
- Strandområdene bør holdes åpne og tilgjengelige for allmennheten både fra land og sjø, og tilgjengeligheten skal forbedres i løpet av planperioden.

Dette er målsettinger som legges også til grunn for rulleringen som nå iverksettes for deler av kystsonen, eventuelt korrigert for revisjoner som nå vil bli gjort i samfunnsdelen

Arbeidet med prosjektering av ny E18 mellom Arendal og Tvedestrand er i gang med basis i nasjonal transportplan. Planarbeidet blir gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom de 2 kommunene, samt fylkeskommunen og vegvesenet. Prosessen vil gjennomføres som en kommunedelplan for begge kommuner, og det vil i den forbindelse bli utarbeidet et eget felles planprogram.

	Tema i kommuneplanens arealdel
1	Avgrensning av arealer som skal inngå i rulleringen. Hovedprinsippet er at rulleringen skal begrense seg til sjønære utbyggingsområder i nåværende kommuneplan, dvs. at dette blir en kommunedelplan for en begrenset del av kommunen.
2	Fastsette kriterier og prinsipper for plassering av byggegrensninger i byggeområdene. Det er primært i eldre eller allerede bebygde byggeområder langs sjøen det skal tegnes inn detaljerte byggegrenser.
3	Fastlegge bestemmelser for hvilke tiltak som kan bygges bak kommuneplanens byggegrenselinje uten plankrav.
4	Kartlegge om det finnes byggeområder der det ikke er hensiktsmessig å opprettholde plankrav. (byggegrense må uansett fastsettes)
5	Foreta en konsekvensutredning av de sjønære byggeområdene som ikke ble konsekvensutredet i 2007, og deretter vurdere i hvilken utstrekning de kan/bør beholdes som byggeområder.
6	Byggegrenser mot offentlig veg skal vurderes der vegen ligger innenfor de sjønære byggeområdene som likevel skal vurderes i arealdelen.
7	Arbeidet med avgrensning av klippeblåvingens leveområder med tilhørende

	forvaltningsbestemmelser må få en snarlig avklaring slik kommunestyret tidligere har bedt om, og det er et mål at vedtatte konklusjoner kan innarbeides i kommuneplanens arealdel nå.
8	Tegne ut nytt arealdelkart som bygger på konklusjonene fra pkt. 1 – 7 ovenfor.

6 ORGANISERING AV ARBEIDET

Organisering av arbeidet med samfunnsdelen

Tvedestrand formannskap har det politiske ansvaret for samfunnsdelen. Det vil bli avholdt arbeidsmøter i forkant av de formannskapsmøtene som ligger i møteplanen for høsten 2010 og med temaer som skissert under pkt. 4 ovenfor. Ved behov kan det bli satt opp ekstramøter, fortrinnsvis på tirsdager utenom møteplanen.

Til hvert av møtene vil det bli laget et grovkast til ulike kapitler i samfunnsdelen (basert på tematikken) som basis for drøftingene. Disse utkastene vil bli lagt ut på kommunens hjemmeside før drøftingene.

Administrativt vil rådmannen ha ledelsen av planarbeidet. Det legges opp til små administrative og ”tverretatlige” ad-hocgrupper knyttet til de ulike temaene. Det er ikke avsatt egne administrative ressurser til arbeidet med samfunnsdelen, noe som gir begrenset utredningskapasitet og sårbarhet ift. framdrift.

Organisering av arbeidet med arealdelen

Planutvalget har det politiske ansvaret for arealdelen. For øvrig vil den politiske og administrative arbeidsformen være den samme som for samfunnsdelen beskrevet ovenfor. Temaer for prosessen blir som skissert i pkt. 5. Det er nødvendig med et nært samarbeid mellom de 2 arbeidsgruppene, og deler av formannskapets mål og strategier i samfunnsdelen vil være førende for arbeidet med arealdelen. Heller ikke for arealdelen er det avsatt administrative ressurser til arbeidet, men det er avsatt noe midler for kjøp av planbistand, kartproduksjon etc. Det vil bli etablert en tverrfaglig administrativ prosjektgruppe for å arbeide frem selve plankartet til arealdelen. Rådmannen og enhetsleder for Plan, miljø og eiendom vil koordinere det administrative arbeidet.

7 MEDVIRKNING

Ved forrige rullering ble det gjennomført folkemøter med hovedfokus på de arealmessige forhold i ulike deler av kommunen. En tilsvarende bred prosess anses ikke som nødvendig i denne omgang.

Det tas sikte på en åpen prosess der informasjon/utkast legges ut på kommunens hjemmeside i forkant av alle politiske drøftingsmøter.

Forslag til planprogram sendes på høring til aktuelle statlige og regionale myndigheter, samt legges ut til offentlig ettersyn i kommunens administrasjonsbygg.

Oppstartsmelding for kommuneplanens arealdel sendes enkeltvis til alle grunneiere innenfor de byggeområder hvor det skal tegnes inn byggegrense. Det gis her informasjon om planprosess og fremdriftsplan med informasjon om medvirkningsmulighetene. Kommuneplanarbeidet videreføres deretter uten at hver enkelt grunneier blir tilskrevet

direkte. Endelig kommuneplanvedtak sendes til alle grunneiere der det vurderes at forvaltningslovens regler om enkeltvedtak inntreffer , jfr. rundskriv T-2/09.

Det tas sikte på minimum ett åpent folkemøte høsten 2010 hvor et samlet utkast presenteres og drøftes før formannskapet/planutvalg fremmer endelig forslag til høring.

Endelig planforslag legges ut til offentlig høring i tråd med lovens bestemmelser.

8 FRAMDRIFTSPLAN

	Aktivitet	Tidspunkt
1	Drøfting av rammer for planarbeidet i formannskapet	Medio April -10
2	Utarbeide forslag til planprogram	Ultimo April -10
3	Politisk behandling av planprogram i formannskap/kommunestyre	Ultimo Mai -10
4	Planprogram sendes på høring i minst 6 uker, samtidig annonseres oppstart av planarbeidet	Primo Juni -10
5	Formannskapet vedtar planprogram	Ultimo august -10
6	Planforslag utarbeides (åpen prosess i formannskap/planutvalg)	Sept – Nov -10
7	Vedtak om utlegging av planforslag	Primo Des -10
8	Høringsprosess i minst 6 uker	Des -10 – Jan -11
9	Bearbeiding av høringsuttalelser	Februar -11
10	Kommunestyret vedtar revidert kommuneplan, evt. ny høring	Mars -11

9 KONSEKVENsutREDNINGER AV AREALSPØRSMÅL

Det ble foretatt grundige konsekvensanalyser av alle nye utbyggingsområder som tatt inn i kommuneneplanen i 2007, og det er ikke tenkt å gjennomføre ny konsekvensutredning av de samme områdene nå. Det vil imidlertid gjennomføres en utredning for de sjønære byggeområdene som ikke ble konsekvensutredet i 2007, og deretter vurdere i hvilken utstrekning disse kan beholdes som byggeområder. Eventuelle nye byggeområder vil bli konsekvensutredet slik loven krever.

10 FORHOLDET TIL STATLIGE SEKTORMYNDIGHETER

Mål og rammer for den nasjonale politikken blir blant annet formidlet i stortingsmeldinger, rikspolitiske retningslinjer (RPR), rikspolitiske bestemmelser (RPB) og rundskriv. Etter plan- og Bygningslovens § 9-3 har fylkesmennene og andre statlige sektormyndigheter ansvar for å følge opp mål og rammer ovenfor kommunene. Avvik fra retningslinjene kan gi grunnlag for innsigelser til kommunale planer fra fylkeskommunen, nabokommune eller statlige fagmyndigheter.

Rikspolitiske retningslinjer er ikke juridisk bindende for den enkelte grunneier, men er formell instruks til offentlige myndigheter. De legges til grunn i all planleggingsvirksomhet etter loven, og er viktige saksforutsetninger i enkeltsaksbehandlingen etter loven.

Kommunens intensjon er å sikre nødvendig samhandling med ulike sektormyndigheter under kommuneplanrevisjonen. Med bakgrunn i utfordringene knyttet til vegsektoren vil en søke å videreføre den aktive dialogen med Statens vegvesen om framtidig løsning for ny E-18 på strekningen Arendal-Tvedestrand som er etablert/under etablering.

11 FORHOLDET TIL REGIONALE MYNDIGHETER

Kommuneplanrevisjonen forholder seg til den regionale planprosessen *Regionplan Agder 2010*. Hovedmålet for dette planarbeidet er å skape en helhetlig politikk for Agder basert på samarbeid og partnerskap. Vedtatte satsingsområder er: levekår, kultur, kompetanse, kommunikasjon, regional samhandling og profilering. Planen vil trolig bli vedtatt i de to fylkestingene innen utgangen av 1.halvår 2010. En vurderer forslaget til regionplan til i relativt stor grad å henge sammen med den tematikk som er skissert for revisjonen av samfunnsdelen i dette dokumentet.

Fylkesdelplan for tettstedsutvikling og kjøpesenteretablering er styrende for kommunens politikk vedrørende videre kjøpesenterutbygging. Planen er under rullering. Ny plan vil trolig være vedtatt før kommuneplanen vedtas.

12 ANDRE PLANFORUTSETNINGER

De mest relevante styringsdokumenter vedtatt av kommunestyret i inneværende kommunestyreperiode er:

- Klima- og energiplan
- Rehabiliteringsplan
- Ruspolitisk handlingsplan
- Boligsosial handlingsplan
- Partnerskap for folkehelse
- Mål for Tvedestrandskolene 2009-2012
- Organisering av skoler og barnehager i Tvedestrand kommune

I tillegg er budsjettkommentarene for Budsjett 2010/Økonomiplan 2010-2013 et ”policydokument” hvor en drar sammen trådene fra de ulike planene.